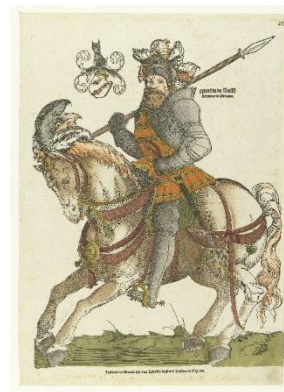


Gilze en Rijen, april 2025

Maarten van Rossems plundertochten op het Brabantse platteland

Hoe de Geldersen brandschatten in de regio anno 1542 en 1543

“Blaken en branden is het sieraad van de oorlog”. De lijfspreuk van de Gelderse krijgshere Maarten van Rossem (ca. 1497-1555) werd door hem en zijn soldaten omgezet in meedogenloze daden. Bij het Brabantse platteland denken we vandaag de dag vooral aan idylle, gemeenschapszin en fraaie landschappen. Hoe anders was dat in de zestiende eeuw! Brabant vormde toen regelmatig het toneel van overvallen door Gelderse krijgsbenden. Kerkklokken, boden en rookkolommen aan de horizon waarschuwden dorpsbewoners dat de ‘*gelderaers*’ in aantocht waren.



Uit kronieken, rekeningen en andere bronnen vangen we soms een glimp op van het persoonlijke leed dat hierdoor veroorzaakt werd. Zo werd bijvoorbeeld het dorp Alphen geplunderd en moesten boeren in de omgeving van Tilburg en Goirle tientallen guldens brandschatting betalen om verwoesting van hun hoeven af te kopen. Wie was Maarten van Rossem en wat dreef hem? Hoe trof zijn harde hand het Brabantse platteland en wat merkten inwoners van Gilze en Rijen van deze turbulente tijd? Deze vragen worden tijdens de lezing aan de orde gesteld.

Sander Wassing verzorgt deze lezing op **woensdagavond 23 april 2025** voor onze leden.

Locatie: 't Oude Raadhuis, Nieuwstraat 22 in Gilze. **Aanvang 19.30 uur.**

Heemtuin

Bezoek op zondag **4 mei aanstaande** onze heemtuin in lentesfeer. Van 13.30 uur tot 16.30 uur is deze weer geopend. De tuin heeft vorig jaar een ware metamorfose ondergaan. Nieuw ingerichte perken en paden, herbouwde karkooi en afhang, verantwoord regenwaterbeheer en een imposante poort met molensteen. Grote veranderingen waarbij meteen ook duurzaamheid en klimaat hoog in het vaandel staan.



Stamboomcafé

Op maandagavond **12 mei 2025** (in plaats van 5 mei) houden we weer een ‘stamboomcafé’ in 't Oude Raadhuis aan de Nieuwstraat 22 in Gilze. Van 19.00 tot 21.00 uur ben je welkom.



Tentoonstelling

Met oplossingen die uit de lucht vielen

‘Bevrijding en wederopbouw’ heet de huidige tentoonstelling. Zondag **4 mei** is deze expositie weer te bezichtigen in het heemerf in Gilze. Je komt er heel veel foto’s en allerlei voorwerpen uit die periode tegen. Creatieve oplossingen voor de schaarste bijvoorbeeld. Ook is er een apart hoekje als herinneringsplek voor de 88 oorlogsslachtoffers uit onze gemeente ingericht.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de productie van stoffen stopgezet. Door het tekort aan grondstoffen kwam kleding en stof op rantsoen. Op die manier bepaalde de overheid hoeveel stof er gekocht mocht worden per gezin. Ook in de eerste jaren na de oorlog.

Maar wat als je dan wilde trouwen, je kinderen uit hun kleren waren gegroeid of als je nieuwe kleren nodig had? Mensen zochten naar alternatieven en kwamen bij verschillende oplossingen uit. Zo haalden ze gebreide truien uit om van de wol die dat opleverde, een nieuwe trui te kunnen breien. En van de stof van moeders rok konden ze goede kinderkleding naaien. Ook keken ze naar ander materiaal dat ze voor het maken van kleding konden gebruiken. Van meelzakken kon je bijvoorbeeld een jurk in elkaar zetten. En omdat er bijna geen schapenwol meer was, weken ze soms uit naar het haar van de hond. Langharige honden waren daar heel geschikt voor. Van dat haar kon je een sjaal of trui maken.



Een jurkje van parachute-nylon

Uit de lucht gevallen

Soms vallen nieuwe materialen letterlijk uit de lucht. Het nylon van parachutes van piloten of gedropte wapencontainers was een eerder nog onbekende stof, die prachtig glansde. Parachute-nylon werd zeer geliefd voor het naaien van feestkleding of een blouse. Veel bruidsjurken in die tijd waren van parachute-nylon. Soms met een bijbehorend tasje, gemaakt van de parachutekoorden. En de trouwjurk kon later weer vermaakt worden tot een avondjurk of een kinderjurkje. Parachute-nylon voelde zacht en soepel aan. Een nadeel was dat de stof totaal niet ademde.

Oorlogsslachtoffers en hun verhalen

In deze tentoonstelling is in een apart hoekje ook ruimte gemaakt voor herinneringen aan de 88 oorlogsslachtoffers uit Gilze, Rijen, Hulten en Molenschot. Met een groot paneel met foto’s van de slachtoffers. En met een digitale verbinding naar wikimiddenbrabant.nl om de verhalen van de oorlogsslachtoffers uit de vier dorpen op te kunnen roepen. Resultaten van het heemkringproject ‘Geef elk oorlogsslachtoffer een gezicht’.

Kom eens kijken

Kom **zondag 4 mei** tussen 13.30 en 16.30 uur eens een kijkje nemen in het heemerf. Het adres is Nieuwstraat 22 in Gilze. De entree is gratis. Ook de heemtuin en afhang met veel bezienswaardigheden uit vroegere tijden zijn open. De tentoonstelling is tot en met december 2025 elke eerste zondag van de maand te bezoeken (uitgezonderd in de maand augustus).

Lezing met als titel: Het tuinpad van mijn vader

Wij denken allemaal weleens met weemoed terug aan onze jonge jaren. De tijd waarin alles nog zo overzichtelijk leek. Vooral de jaren na de Tweede Wereldoorlog lijken gouden jaren. Nostalgie hoort bij alle tijden en bij het ouder worden. Daar hoeft je niet heel oud voor te zijn. Nostalgie betekent letterlijk 'het gevoel iets dierbaars kwijt te zijn'. In dit geval een tijd die niet meer terug komt.

Hoe ouder je bent, hoe meer veranderingen je hebt meegemaakt. In deze lezing neem ik jullie mee naar de tijd van toen en wat er allemaal veranderd is in vier generaties. Denk maar eens aan de rolverdeling tussen man en vrouw, het huishouden doen, de opvoeding van de kinderen en de veranderingen in onze eetcultuur en levenslooprituelen.

In onze tijd is het bijna niet meer voor te stellen dat er een leven was vóór de komst van onze mobiel en computer. Voordat onze samenleving superdivers is geworden. Een lezing met nieuwe wetenswaardigheden en veel herkenning.



Ineke Strouken was directeur van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland. Ze is gespecialiseerd in de geschiedenis van onze rituelen en tradities. Ook is zij afgestudeerd in vrouwengeschiedenis. Een van haar boeken draagt de titel: 'Dit zijn wij, over de honderd populairste tradities in Nederland'.

Deze lezing wordt gehouden op dinsdag **13 mei** aanstaande en begint om 19.30 uur. Locatie: 't Oude Raadhuis, Nieuwstraat 22 in Gilze. Deze lezing is uitsluitend voor leden van de heemkring.

Bevrijdingslint

Afbeeldingen van indrukwekkende gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog. Ze zijn te zien op grote billboards in onze vier dorpskernen. We noemen het een bevrijdingslint. Loop er eens langs en stel jezelf bij deze indringende beelden de vraag: wat betekent vrijheid voor mij?

Het bevrijdingslint is te zien in april en mei 2025 in:

Mollebos in Gilze

Schoolplein in Hulten

Schoolstraat (kerkzijde) in Molenschot

Wilhelminaplein in Rijen

Op een aantal borden vind je ook een QR-code. Door deze code te scannen kom je op onze website waar je meer informatie krijgt over die bepaalde gebeurtenis.



Vooraankondigingen

Op dinsdagmiddag **3 juni** brengen wij een bedrijfsbezoek aan **Smits boomkwekerij**. In de komende nieuwsbrief geven we de aanmeldmogelijkheid voor deze activiteit.

Onze jaarlijkse excursie staat gepland voor vrijdag **11 juli** aanstaande. Dit jaar gaan we naar het Vrijheidsmuseum in Groesbeek en ook voor een stadswandeling naar Nijmegen. In de nieuwsbrief van de maand mei komt er meer informatie over deze excursie. Tevens ook een mogelijkheid om je op te geven.

Historische 'vier kernen Vrijheidsloop'

Op zondag 23 maart jl. werd het door de projectgroep '**Vrijheid Gilze en Rijen**' georganiseerde loopfestijn gehouden. Een deelnemersveld van meer dan 850 personen liep door en langs onze vier kernen. De weergoden waren ons op deze dag bijzonder goed gezind. Een echt saamhorigheidsgevoel overheerste die dag. Frank Hermens en Bert Huisman maakten hiervan een filmimpressie. Kijk hiervoor op onze beeldbank bij de rubriek Video <https://www.heemkringmolenheide.nl/beeld-en-archiefbank-gilze-rijen/video/?query=wandelen> . Zoekbegrip: wandelen. Of klik [hier](#).



Voor meer informatie en foto's klik [hier](#) .



De start van de wandelaars in Rijen

Nieuw lid

Hr. K. van Loon, Rijen

Overleden lid

Mevr. H. Avontuur, Rijen